

**TA'LIM MUASSASASI VA OTA-ONALAR HAMKORLIGINING PEDAGOGIK-
PSIXOLOGIK ASOSLARI**

Olimova Yorqinoy Mashrabovna

Farg'ona davlat universiteti amaliy psixologiya yo'nalishi talabasi

**ПЕДАГОГИЧЕСКИ-ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ СОТРУДНИЧЕСТВА
РОДИТЕЛЕЙ И ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО УЧРЕЖДЕНИЯ.**

Олимова Ёркиной Машрабовна

*Студент факультета прикладной психологии Ферганского
государственного университета*

**PEDAGOGICAL-PSYCHOLOGICAL FOUNDATIONS OF COOPERATION OF
PARENTS AND EDUCATIONAL INSTITUTION**

Olimova Yorkinoy Mashrabovna

*Student of applied psychology at Fergana State University e-mail:
olimovismoiljon22@gmail.com*

Annotatsiya: *Ota-onalar o'rtasidagi hamkorlik o'qituvchi va o'quvchi munosabatlariga asoslanadi. Hozirgi kunda ba'zi oilalarda bolalarni tarbiyalashning asosiy ijtimoiy institut kabi ta'lim-tarbiya shakllangan bo'lib, umumiy ta'lim muassasasi ota-onalar bilan o'zaro aloqani yo'lga qo'yimoqda. Shunday qilib, ota-onalar, bolalar va o'qituvchilar o'rtasidagi hamkorlikning yangi turi rivojlanmoqda. Maqolada, shuningdek, ota-onalar, o'qituvchilar va maktab o'rtasidagi hamkorlikning samaradorligi va afzalliklari o'rganilgan.*

Kalit so'zlar: *ta'lim, maktab, o'qituvchi, ota-ona, ta'lim-tarbiya, sifat, hamkorlik.*

Аннотация: *артнерство между родителями основано на отношениях учителя и ученика. В настоящее время в некоторых семьях образование является основным социальным институтом воспитания детей.*

Ключевые слова: *образование, школа, учитель, родители, образование, качество, сотрудничество.*

Abstract: *Partnership between parents is based on teacher-student relationship. Currently, in some families, education is the main social institution of raising children*

Key words: *education, school, teacher, parents, education, quality, cooperation.*

Mamlakatimizda yosh avlod ta'lim-tarbiyasiga alohida e'tibor qaratilmoqda. O'g'il-qizlarning zamonaviy bilim olishi, yuksak ma'naviyatli bo'lib ulg'ayishi uchun zarur sharoit yaratish borasidagi ishlar izchil davom ettirilmoqda. Oila va maktab o'rtasidagi hamkorlik jarayoni ota-onalarni ta'lim jarayoniga jalb qilishga, bo'sh vaqtni o'tkazishga, bolalar va pedagogik jamoa bilan o'zaro munosabatlarga qaratilgan bo'lishi kerak. Umumta'lim tashkilotining o'quvchilarning oilalari bilan hamkorligining

maqsadlari va shartlari o'zaro munosabatlarni tashkil etishning muhim tarkibiy qismidir. Ularning yutug'i ta'lim tashkilotining ota-onalar bilan hamkorlik qilish shakllari va usullariga – ularning birgalikdagi muloqotini va faoliyatini tashkil etish usullariga bog'liq. Hamkorlikning turli shakllari va usullarini tanlash maktab tomonidan amalga oshiriladi va ushbu bosqichda hal qilinishi kerak bo'lgan muayyan vazifalarga, ota-onalarning qiziqishlari va intilishlariga, shuningdek, ushbu davrda jamiyatning rivojlanish darajasiga bog'liq bo'ladi. Ta'lim muammolarini muvaffaqiyatli hal qilish faqat oila va maktabning o'zaro munosabati sharoitida o'zgartirish mumkin. Oila va maktab o'rtasidagi hamkorlik tobora dolzarb talabga aylanib bormoqda. Ikkala tomon ba'zan adolatli da'volarini taqdim etadilar. Shunday qilib, o'qituvchilar ota-onalarni farzandlarining maktab hayotiga qiziqishi yo'qligi, ba'zida ma'lumotlarning pastligi, axloqiy qadriyatlarining yo'qligi, passivligi haqida shikoyat qiladilar. Bolani tarbiyalash va uning kelajakda qanday inson qilib yetishtirish birinchi o'rinda ota-onaga bog'liq. Bugungi kunda ko'rishimiz mumkinki yosh oilalar ish bilan band bo'lib bolaga e'tibor darajasi pasayib ketgan. Ba'zi oilalarning bolalari har xil oqimlarga kirib ketayotganini guvohi bo'lib turibmiz. Har bir ota-ona bolaning bog'cha va maktab yoshiga yetgunga qadar tarbiyasi bilan o'zi shug'ulanadi. Bog'chada tarbiyachilardan, maktabda o'qituvchilaridan ta'lim va tarbiya oladi. Birinchi sinfda qabul qilingan boshlang'ich sinf o'quvchisida oz bo'lsada tarbiya shakllangan bo'ladi. Bu tarbiyani ijobiy tarafga o'zgartirish ota-ona va o'qituvchiga bog'liq. Rus o'qituvchisi V.Suxomlinskiy ta'kidlaganidek "Ildizlar oilada shakllanadi, unda keyinchalik shohchalar, gullar va mevalar" o'sadi. Oilaning axloqiy donoligi maktabning pedagogik donoligiga asoslanadi. Hamkorlikning turli shakllari va usullarini tanlash maktab tomonidan amalga oshiriladi va ushbu bosqichda hal qilinishi kerak bo'lgan muayyan vazifalarga, ota-onalarning qiziqishlari va intilishlariga, shuningdek, ushbu davrda jamiyatning rivojlanish darajasiga bog'liq. Guruh va jamoaviy hamkorlikning asosiy shakllari quyidagilardan iborat:

- ☒ Maktab miqyosida va sinfda ota-onalar yig'ilishi;
- ☒ Maktab tadbirlari, konsertlar o'tkazish;
- ☒ Ochiq kunlar (ota-onalar kuni); ota-onalar qo'mitasining tematik konferensiyalarini tashkil etish va ular bilan yaqindan hamkorlik qilish;
- ☒ Ota-onalarning ijodiy guruhlarini bilan ishlash, savol-javob kuni;
- ☒ Guruh maslahatlari;
- ☒ Ota-onalarni maktab ma'muriyati, pedagogik jamoa bilan uchrashish;
- ☒ Ota-onalar uchun ma'ruzalar;
- ☒ Seminarlar, treninglar; o'quv filmlarini ko'rish va keyingi muhokamalar; ota-onalar maktablari.

Umumiy ta'lim tashkiloti va oila o'rtasidagi hamkorlikning ko'plab shakllari mavjud. Belgilangan maqsadlarga erishish va yuqori natijalarga erishish uchun o'qituvchi ota-onalar bilan birgalikdagi faoliyatda turli xil hamkorlik shakllarini to'g'ri birlashtira olishi kerak. Har safar o'qituvchilar tarkibi har bir oilaning xususiyatlarini hisobga olgan holda kerakli, samaraliroqlarini tanlashi kerak. Axir hamkorlikning

asosiy maqsadi ota-onalar bilan ittifoqdosh bo'lishdir. Shunday qilib, aytishimiz mumkinki, umumiy ta'lim muassasasi va oila o'rtasidagi hamkorlikning barcha shakllarining mazmuni o'quvchilarning barkamol rivojlanishiga qaratilgan faol ta'lim o'zaro ta'sirini yaratishdir. O'qituvchilar va ota-onalarning to'g'ri tashkil etilgan o'zaro aloqasi bolani yaxshiroq tushunishga, oilada va maktabda shaxsiy ta'lim muammolarini hal qilishning eng maqbul usullarini topishga yordam beradi. O'qituvchi esda tutishi kerakki, u foydalanadigan barcha shakllar bolalar, ota-onalar va maktab o'rtasida ishonchli munosabatlarni o'rnatishga, ularni bir jamoaga birlashtirishga, ularning muammolarini bir-birlari bilan bo'lishish va birgalikda hal qilish zarurligini tarbiyalashga qaratilgan bo'lishi kerak. Oila va maktab hamkorligi maktab hayoti davomida davom etadigan jarayondir. Shunday qilib, ijobiy maktab muhitini targ'ib qilish uchun quyidagi qadamlarni amalda qo'llash lozim:

☒ O'qituvchilar maktab va oilalar o'rtasidagi muntazam aloqani rag'batlantirish va qo'llab-quvvatlash;

☒ Hammaga hurmat bilan munosabatda bo'lish;

☒ Maktab madaniyati jamiyat va g'amxo'r munosabatlar tuyg'usini rivojlantirish;

☒ Ota-onalar maktab faoliyatiga jalb qilinishi;

☒ O'quvchining eng yaxshi manfaatlariga e'tibor qaratish;

☒ Ijobiy harakat yo'nalishini aniqlash;

☒ Ota-onalarni savollar bilan uchrashuvga kelishga undash;

☒ O'quvchining kuchli tomonlari, ehtiyojlari, dasturlash maqsadlariga urg'u berish;

☒ O'qitish strategiyalari haqida ma'lumot almashish.

Shu o'rinda aytish joizki, "Eng yaxshi sarmoya – ta'limga kiritilgan sarmoya"dir. Ota-onalar o'rtasida o'tkazilgan so'rovnomadan shunday umumiy xulosaga kelish mumkinki, ular farzandining ta'limiga befarq emas, iloji boricha ta'limda ishtirok etishga, bu jarayonda yuzaga keladigan muammolarni yechishga harakat qiladi. Ularga zarur tavsiyalar berish, yo'l-yo'riq ko'rsatish, ta'limdagi ishtirokini rag'batlantirish, bu bo'yicha motivatsiya berish muhimdir.

ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Nishonov U., Tursunov I. «Pedagogika kursi» Toshkent 1997 yil.
2. Babanskiy Y. K. «Pedagogika» M. 1988 yil.
3. Munavvarov A. K. «Pedagogika» Toshkent 1996 yil.